

К. В. Дейнега,
*студент V курсу 22 групи
Інституту прокуратури
та кримінальної юстиції,
Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого, м. Харків*

УЧАСТЬ ГРОМАДСЬКОСТІ У ВИПРАВЛЕННІ ТА РЕСОЦІАЛІЗАЦІЇ ЗАСУДЖЕНИХ

З прийняттям нового Кримінально-виконавчого кодексу України (далі – КВК України) законодавець уперше закріпив громадський вплив у переліку основних засобів виправлення та ресоціалізації засуджених (ч. 3 ст. 6 КВК України) [1]. Чинне законодавство, детально регламентуючи режим виконання й відбування покарання, створює передумови для досягнення мети виправлення, яке із завдання перетворюється на складник комплексної мети покарання. Така зміна є важливою, оскільки визначення виправлення як мети надає йому більшої вагомості й зобов'язує органи й установи кримінально-виконавчої системи намагатися досягти її закріплення[5].

Ефективна соціально-виховна та психологічна робота є цілеспрямованою діяльністю персоналу установ виконання покарань, підпорядкованою виправленню й ресоціалізації засуджених. Однак досягнення свідомого відновлення засудженого у соціальному статусі повноправного члена суспільства, повернення його до самостійного загальноприйнятого соціально-нормативного життя у суспільстві неможливе без участі у цьому процесі, поряд із уповноваженими державними структурами, широкого кола громадськості [2, с. 155].

Відповідно до ст. 124 КВК України діяльність громадськості спрямована на виправлення засуджених і попередження злочинності в місцях позбавлення волі; громадськість залучається до морального, правового, трудового, естетичного, фізичного, санітарно-гігієнічного виховання засуджених, а також до інших видів, що сприяють становленню їх на життєву позицію, яка відповідає правовим нормам і вимогам суспільно корисної діяльності [1].

Громадськість у протидії пенітенціарному рецидиву провадить свою діяльність у певних формах, під якими, як правило, розуміють «реалізацію ними завдань щодо захисту інтересів і прав засудженого всіма дозволеними законом способами» [3, с. 124].

Відповідно до ч. 1 ст. 25 КВК України об'єднання громадян та засоби масової інформації, релігійні та благодійні організації, окремі особи в

порядку, встановленому цим Кодексом і законами України, можуть надавати допомогу органам та установам виконання покарань у виправленні засуджених і проведенні соціально-виховної роботи [1]. Важливо зазначити, що нормою останньої редакції КВК України закріплено новий суб'єкт, який має право на участь у виправленні та ресоціалізації засудженого, – засоби масової інформації.

Громадськість отримала право на контроль за діяльністю установ виконання покарань, найбільш поширена форма якого закріплена в ч. 2 ст. 25 КВК України, де передбачено, що громадський контроль за дотриманням прав засуджених під час виконання кримінальних покарань у виправних колоніях, арештних домах, виправних центрах та слідчих ізоляторах здійснюють спостережні комісії, а у виховних колоніях – піклувальні ради [1]. Спостережні комісії та піклувальні ради діють на підставі Положення про спостережні комісії та Положення про піклувальні ради при спеціальних виховних установах, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 01.04.2004 р. № 429 (в ред. від 19.11.2012 р.).

Відповідно до ч. 1 ст. 24 КВК України особи, які мають право без спеціального дозволу відвідувати установи виконання покарань, переважно обираються громадою (народні депутати, голови місцевих рад та ін.) [1]. Саме вони можуть здійснювати контроль за законністю процесу виконання відбування покарання, позитивно на нього впливати, а також брати участь у заходах, пов'язаних із профілактикою злочинів у місцях позбавлення волі, адже, як зазначає К. І. Василенко, на жаль, умови ізольованого утримання осіб, які порушили кримінально-правові приписи, ще не є цілковитою запорокою неможливості допущення з їх боку рецидиву злочину [2, с. 156].

Крім представників громадськості й інші особи, а також близькі родичі засуджених можуть відвідувати установи виконання покарань за спеціальним дозволом адміністрації цих установ або органів управління зазначеними установами [1].

Особлива роль участі громадськості у процесі виправлення та ресоціалізації засуджених належить релігійним організаціям, або церковним інститутам, які являють собою систему установ і форм діяльності, покликаних задовольняти релігійні потреби, а також регламентувати, контролювати та певним чином регулювати поведінку віруючих відповідної конфесії [4, с. 30].

Відповідно до ст. 128 КВК України в колонії можуть допускатися лише представники тих релігійних організацій, які зареєстровані у встановленому законом порядку [1].

Зважаючи на різноманітність форм участі, ефективність діяльності громадськості у протидії пенітенціарному рецидиву значною мірою залежить

від раціонального та своєчасного їх поєднання. Усі вони спрямовані на забезпечення дотримання встановлених правил поведінки в установах виконання покарань та формування в особи, яка перебуває в місцях позбавлення волі, правослухняної поведінки [3, с. 125].

Громадський вплив і контроль за поведінкою засуджених має свій порядок, інтенсивність, передбачає дисциплінуючу та корегуючу дію на засудженого, натомість участь громадськості є лише одним із засобів виправлення й ресоціалізації поряд з режимом відбування та виконання покарання, соціально-виховною роботою, дотриманням порядку відбування покарання, загальноосвітнім і професійно-технічним навчанням [5]. Отже, як убачається, лише комплексне застосування всіх цих засобів дозволить досягти мети виправлення і ресоціалізації засуджених.

Не останню роль у цьому мають відігравати спеціалісти – соціальні психологи, позаяк зміни в особистості можливо виявити лише завдяки психологічним і педагогічним методам і навичкам. Психологи, які працюють в кримінально-виконавчих установах, мають відстежувати і своєчасно реагувати на будь-які зрушення – як позитивні, так і негативні. На основі спостережень їх можна й необхідно прогнозувати, щоб адекватно й своєчасно реагувати на них. У результаті змін в особистості засуджений повинен стати готовим до правослухняної поведінки [5].

Слід наголосити, що будь-який вплив на засудженого, в тому числі й громадський, буде марним, якщо у виправленні та ресоціалізації не буде заінтересований сам засуджений, а також якщо цьому не сприятимуть ті, на кого державою покладений такий обов'язок

С п и с о к л і т е р а т у р и

1. Кримінально-виконавчий кодекс України: Закон від 11.07.2003р. № 1129-IV (ред. від 05.01.2017) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1129-15>.

2. Василенко К. І. Інтегрований вплив соціально-виховної роботи із засудженими на розвиток діяльності інституцій громадського суспільства та самодіяльних організацій засуджених у виправних колоніях / К. І. Василенко [Електронний ресурс]: Науково-інформаційний вісник Івано-Франківського університету права імені Короля Данила Галицького. – 2015. – № 12. – С. 154–163. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nivif_2015_12_24.

3. Лукашевич С. Ю. Форми участі громадськості у протидії пенітенціарному рецидиву злочинів / С. Ю. Лукашевич [Електронний ресурс]: Юридичний науковий електронний журнал. – 2014. – № 3. – С. 123–125: Режим доступу: http://www.lsej.org.ua/3_2014/35.pdf.

4. Титов В. Д. Релігієзнавство: підруч. для студентів юрид. спец. вищ. навч. закл. / В. Д. Титов, С. В. Качурова, О. В. Барабаш / за ред. В. Д. Титова. – Харків : Право, 2004. – 272 с.

5. Романов М. В. Виправлення засуджених до позбавлення волі як результат діяльності системи виконання кримінальних покарань / М. В. Романов // Проблеми законності. – 2008. – Вип. 94. – С. 190–198.

**НАЦІОНАЛЬНИЙ ЮРИДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені ЯРОСЛАВА МУДРОГО**

**КАФЕДРА КРИМІНОЛОГІЇ
ТА КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧОГО ПРАВА**

***ПЕРСПЕКТИВИ РЕФОРМУВАННЯ
КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧОЇ СИСТЕМИ
УКРАЇНИ***

*Матеріали круглого столу
студентів, аспірантів, молодих учених*

(4 квітня 2017 року, м. Харків, Україна)

ТОМ 2

Харків
2017

УДК 343.8
ББК 67.309 (4УКР)

Організаційний комітет:

Гетьман А. П. – голова організаційного комітету, проректор з наукової роботи Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, доктор юридичних наук, професор, академік Національної академії правових наук України;

Головкін Б. М. – заступник голови організаційного комітету, доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри кримінології та кримінально-виконавчого права Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого;

Ткачова О. В. – відповідальний секретар, кандидат юридичних наук, доцент кафедри кримінології та кримінально-виконавчого права Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого;

Автухов К. А. – кандидат юридичних наук, доцент кафедри кримінології та кримінально-виконавчого права Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого;

Таволжанський О. В. – кандидат юридичних наук, асистент кафедри кримінології та кримінально-виконавчого права Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

Перспективи реформування кримінально-виконавчої системи України: матеріали круглого столу студентів, аспірантів, молодих вчених (4 квітня 2017 року, м. Харків): в 2т. / Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого; за ред. А.П. Гетьмана, Б. М. Головкіна та інш. – Харків : Юрайт, 2017. – Т2 ., – 260 стр.
ISBN – 978-966-2740-94-3

У збірник увійшли наукові доповіді та тези виступів учасників круглого столу, присвяченого перспективам реформування кримінально-виконавчої системи України.

Матеріали подані в авторській редакції.

The collection made scientific reports and abstracts of the participants of the round table devoted to the prospects of reforming the penal system of Ukraine. Materials for were presented by the authors.

ISBN – 978-966-2740-94-3

УДК 343.8
ББК 67.309 (4УКР)

© Гетьман А.П., Головкін Б.М. та інш., 2017
© “Юрайт”, 2017

З М І С Т

Бабій О. Г., Гавриленко М. М. Клименко Є. А.	Пенітенціарна пробація як складова ресоціалізації в Україні.....	3
Бірюков М. С.	Зміни до порядку направлення осіб до відбування покарання у виді позбавлення волі.....	10
Богатюк О. В.	Мета соціально-виховної роботи із засудженими до позбавлення волі.....	13
Бугайчук А. А.	Сучасна кримінально-виконавча політика України.....	17
Бурикін В. В.	Про імперативність ресоціалізації звільненої з установи виконання покарання особи.....	21
Вовк М. М.	Відповідність вітчизняного законо-давства у сфері виконання покарань між-народним та європейським стандартам поведження із засудженими.....	24
Гадзіна М. Ю.	Звільнення від відбування покарання за хворобою: проблеми та шляхи їх розв'язання.....	28
Герашенко С.	Виконання покарання у виді арешту.....	32
Гнітій А. О.	Проблемні питання застосування та виконання покарань у виді громадських робіт.....	35
Голєв В. І.	Виправні роботи на сучасному етапі розвитку кримінально-виконавчої системи.....	39
Головко Д. Є.	Кримінально-правові проблеми застосування звільнення від відбування покарання за хворобою.....	42

Грабовська Я.Г.	Особливості виправлення та ресоціалізації неповнолітніх.....	47
Григоренко В. О.	Відбування покарання у виді позбавлення волі засудженими жінками.....	50
Грицева О. О.	Матеріально-побутове забезпечення засуджених до позбавлення волі.....	54
Гриша І. О.	Міжнародний досвід застосування покарання у виді громадських робіт.....	58
Дейнега К. В.	Участь громадськості у виправленні та ресоціалізації засуджених.....	62
Дейнега М. В.	Праця засудженого в умовах ізоляції в контексті реалізації його матеріальних зобов'язань.....	66
Джелалі В. Ф.	Деякі проблеми виправлення та ресоціалізації неповнолітніх осіб.....	70
Дзандзава Г. М.	Медико-санітарне забезпечення засуджених до позбавлення волі.....	74
Дроздова В. І.	Потрапляння наркотичних засобів до установ виконання покарань.....	78
Дуброва Т. В.	До питання про право на свободу віросповідання засуджених до позбавлення волі.....	81
Железнякова Н. І.	Соціальна адаптація засуджених до позбавлення волі під час відбування покарання.....	84
Задерей О. В.	Застосування амністії до осіб, які вчинили злочини проти основ національної безпеки: правовий аспект та перспективи застосування в сучасних українських реаліях.....	88

Зайцева А. О.	Поняття та порядок звільнення засуджених від відбування покарання у зв'язку з помилуванням.....	91
Зелінська І. А.	Проблема переведення засудженого з однієї виправної колонії до іншої.....	94
Йосипенко Н. П.	Освіта як засіб виправлення та ресоціалізації осіб, засуджених до позбавлення волі, на прикладі зарубіжних країн.....	97
Іванов Д. В.	Перспективи створення приватних колоній в Україні.....	100
Карпова В. В.	Соціально-виховна робота із засудженими до довічного позбавлення волі.....	103
Козаченко Т. О.	Щодо доцільності застосування покарання у виді обмеження волі.....	107
Козярин Д. Ю.	Особливості ресоціалізації засуджених неповнолітніх.....	111
Колісник Л. Г.	Питання забезпечення права засуджених на охорону здоров'я.....	115
Кудря А. Р.	Забезпечення конституційного права засуджених на охорону здоров'я: основні проблеми та можливі шляхи їх вирішення...	119
Куктенко Є. Л.	Пробація щодо неповнолітніх як спосіб попередження злочинності.....	123
Курочкіна О. О.	Порівняльна характеристика змісту і основних ознак виконання покарання у виді виправних робіт в радянський період та за часів незалежності України.....	127
Кухар К. І.	Актуальні проблеми застосування інститутів амністії та помилування в Україні.....	130
Кушнір Я. О.	Про забезпечення доступу до освіти осіб, засуджених до довічного позбавлення волі.....	135

Лук'яненко Н.Ю.	Ресоціалізація засуджених як напрям державної пенітенціарної політики.....	138
Лучникова Д. Ю.	Проблеми ресоціалізації осіб, які не досягли повноліття.....	141
Ляшкевич Є. І.	Місце законних інтересів у складі правового статусу засуджених.....	144
Мандзюк М.	Проблемні аспекти ресоціалізації засуджених.....	146
Михайлова Г. В.	Проблеми підготовки засуджених до звільнення від відбування покарання.....	149
Ненька Г. Ю.	Проблеми застосування покарання у виді виправних робіт.....	152
Онищенко А. Г.	Запобігання проникненню заборонених предметів до установ виконання покарань шляхом реалізації індивідуальних заходів.....	156
Оніщенко З. О.	Правовий механізм забезпечення безпеки засуджених осіб та персоналу в місцях позбавлення волі.....	159
Очерет М. О.	Роль соціально-виховної роботи із засудженими в установах виконання покарань..	162
Очкін Р. В.	Міжнародні аспекти проведення соціально-виховної роботи із засудженими до позбавлення волі.....	165
Панішева Ю. С.	Проблеми виконання покарання у виді довічного позбавлення волі.....	168/
Плеханов М.	Місце інституту пробації в системі ювенальної юстиції.....	171
Погребняк О. О.	Деякі питання забезпечення безпеки персоналу установ виконання покарань...	175
Позняк Ю. В.	Ресоціалізація неповнолітніх, засуджених до позбавлення волі.....	178

Поллак М. О.	Міжнародні стандарти поводження із засудженими.....	182
Пономаренко Є. С.	Удосконалення функціонування слідчих ізоляторів в умовах реформування кримінально-виконавчої системи України...	185
Прокопенко О.Г.	Оцінка ризику вчинення повторного кримінального правопорушення як елемент досудової пробації.....	190
Прокоф'єва А. К.	Проблема правового забезпечення права засуджених на відбування покарання за місцем проживання.....	194
Романюк А. О.	Щодо гуманізації системи виконання покарань в Україні.....	197
Роянова І. В.	Правова сутність досудової пробації та підстави її застосування.....	202
Руденко А. М.	Діяльність громадських організацій та їх вплив на кримінально-виконавчу систему України.....	205
Савенко Є. О.	Соціально-виховна робота із засудженими до позбавлення волі.....	209
Сархош Ю. Д.	Виправлення засудженого: до визна-чення поняття.....	213
Смирнова А. О.	Проблемні питання громадських робіт у системі кримінальних покарань.....	216
Суліменко О. В.	Ресоціалізація жінок, засуджених до позбавлення волі.....	219
Толокольнікова К. С.	До питання обмеження прав засуджених....	223
Уласевич Д. В.	Активне виборче право засуджених.....	226
Червона С. Р.	Деякі аспекти виконання арешту.....	229
Чередниченко Д. А.	Виправлення як мета покарання засуджених до позбавлення волі.....	232

Чернишова Є. М.	Виховна робота з неповнолітніми в кримінально-виконавчому аспекті.....	235
Чусько В. В.	Пріоритетні завдання та перспективи реформування державних кримінально-виконавчих інспекцій в Україні в службу пробації.....	239
Шепеленко Л. В.	Інститут пробації: зарубіжний досвід і перспективи розвитку в Україні.....	243
Шульгата М. О.	Проблеми виконання покарання у виді штрафу.....	246
Щербакова К. Я.	Окремі питання доцільності створення слідчих органів державної кримінально-виконавчої служби України.....	251

Наукове видання

***ПЕРСПЕКТИВИ РЕФОРМУВАННЯ
КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧОЇ СИСТЕМИ
УКРАЇНИ***

*Матеріали круглого столу
студентів, аспірантів, молодих учених*

(4 квітня 2017 року, м. Харків, Україна)

Відповідальний за випуск: Головкін Б. М.

Підп. до друку 26.05.2017. Формат 60x84 ¹/₁₆. Папір офсетний.

Друк: ризограф. Ум. друк. арк. 18,68. Облік.-вид. арк. 13,8.

Тираж 30 прим. Зам. № 114911. Ціна договірна.

Друкарня «Аладдин-Принт»

61023, м. Харків, вул. Сумська, 4, оф. 8

Тел.: (057) 764-72-11 <http://aladdin-print.ua>

Свідоцтво про державну реєстрацію В00 № 966600 від 28.03.2003 р.